

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, razen v prazniki ter vsaka po pošti prejema za avstro-ogrske dežele za vsako leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano: poštna pošta na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K za eden mesec 2 K. Kdor hoče sam ponj, volja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 30 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vplačilne naročnine se ne ozira. — Za ostanila plačuje se od petertopne petit-vrste po 12 h, če se ostanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

V stiski.

(Dopis iz Budimpešte.)

Leta 1848—1849 je bila habsburška dinastija v smrtni nevarnosti. Tedaj so jo rešili Slovani. Hrvatje z Jelačićem najprej in potem Rusi pri Világosu.

Od tistih časov ni Slovanov, kar jih živi pod krono Sv. Štefana nihče več poznal. Madjari so dobili po Kraljevem gradcu na Ogrskem in Hrvatskem vso oblast v roke. Na cesarskem dvoru se je mislilo, da je prav in koristno, če se pusti Madjare delati, kar hočejo. In Madjari so delali kar so hoteli, pred vsem pa so skušali pomadjariti Hrvate, Srbe, Rumune, Slovake, Maloruse in Nemce.

Kaj so od l. 1866. vse prestali ogrski Slovani, Rumuni in Nemci, se ne da popisati. Imamo narodnostni zakon, ki nam jamči svobodni razvoj, a noben pes se zanj ne zmeni. S cinično brezobraznostjo ga prezirajo Madjari. Vodja ogrskih Srbov, čestitljivi dr. Polit-Desančič mi je nekdaj pripovedoval, da mu je Tisza Kálmán, sedaj že mrtvi hajduk vseh madjarskih hajdukov, nekdaj smehljaje rekel: „Kaj nas briga morala, ko pa zahteva naš življenjski interes, da vas asimiliramo z madjarskim narodom; če se iz lepa ne udaste, vas bomo s silo pomadjarili, po načelu „tot nem ember.“

Po tem načelu so se ravnali vsi mogotci, kar jih je bilo doslej na krmilu. „Tot nem ember,“ to se pravi — dobesedno preloženo — „Slovak ni človek“ je bila parola, ki se je izvrševala napram vsem nemadjarskim narodnostim in sicer z uspehom. Še se drže različne narodnosti, ali izgubili so ogromno mnogo terena in pavperizacija, na katero delajo židje, se širi s strahovito naglostjo. Najbolj ginevajo Nemci. Teh je še komaj petina prejšnjega števila; Bunjevci in Šopci, kakor se zovejo Hrvatje, oziroma Srbi tudi izginevajo. Koliko je bilo nekdaj Srbov v Subotici — danes jih lahko z lučjo po dnevi

iščeš in jih ne najdeš. Subotica, nekdaj srbska, je danes Szabátka, ne le po imenu, nego tudi po narodnosti, da celo v „srbskih Atinah“ kakor se je včasih Novi sad s ponosom imenoval, napreduje madjarizacija čudovito hitro.

Najbolje se drže Slovaki (protestantski) in Rumuni, to pa zaradi tega, ker imajo mnoge otrok. Kar jim Madjari vzemo, to nadomeste s temi otroci. Posebno se veliki pomen te okolnosti vidi med Rumuni. Ti so edini na Ogrskem, ki se množé in ki pridobivajo novega ozemlja. Erdeljski Saksi morajo tekom 20 let izginiti med Rumuni, če pojde tako naprej, a tudi v Banatu in v Bački napreduje rumunska stvar, dasi ne tako, da bi se bilo Madjarom bati.

Ogrski Slovani smo skoraj izgubili vse upanje, da utečemo usodi, ki so nam jo namenili Madjari. „Bog visoko — car daleko,“ smo rekli in s „povešeno glavo“ dostavljali „in car nas je pozabil, čeprav so mu naši očetje 1848 in 1849 rešili krono.“

Sedaj pa je car na Dunaju v veliki stiski. Dal je Madjarom že štiri prste svoje roke — zdaj hočejo še zadnjega. To je čisto naravno in kdor pozna le količjak madjarske načrte, tisti tudi ve, da je tako moralo priti. Krona je storila smrtni greh, ko je podpisala pakt z Deakom, ko je monarhijo razcepila na dva kosa, in ta smrtni greh se bo še grozno maščeval, kajti blaznost je misliti, da nehajo Madjari, da se zadovolje, dokler ne dosežejo popolne neodvisnosti.

Sedaj, ko je ura že 3/12 so začeli to uvidevati tudi na Dunaju. Zdaj in zdaj se čujejo glasovi: klin s klinom, zob za zob — sila proti sili, Madjarom se ne sme več odnehati, če ne gre drugače, je treba nemadjarske narodnosti obuditi, da nastopijo proti Madjarom če se razpišejo nove volitve je lahko sto nemadjarskih poslancev spraviti v državni zbor in Madjari bodo odnehali.

Torej sedaj bi bili dobri tisti

ubogi, bestijalno zatirani, in kruto izsesovani Slovani, Rumuni in Nemci katerih od l. 1848/49 ni hotel na Dunaju nihče poznati. Dokler nas niso potrebovali, so nas zasmehovali in se smejali ušemu neznanemu trpljenju, sedaj pa, ko nas potrebujejo, nas zopet iščejo zopet koketirajo z nami, in bi se nas radi zopet poslužili, da bi šli zanje po kostanj v žrjavico.

In prav tu se vidi, da vlada vendar neka pravičnost v povestnici narodov in da se časih grehi čez 50 let kaznujejo.

Tudi če se danes dunajski gospodi posreči, obuditi na Ogrskem narodnostno gibanje, nima upanja na posebne uspehe. Preveč dolgo smo bili izročeni madjarski nemilosti, preveč smo izgubili svojega ozemlja. Res, da bi se dalo spraviti kakih 80 nemadjarskih poslancev v drž. zbor, ali s tem bi vladi ne bilo dosti pomagano, toliko manj, ker ima vlada tudi že sedaj v rokah vse tiste mandate, ki bi jih mogli pri pravičnih volitvah dobiti nemadjarske narodnosti. Čisto madjarski okraj na Ogrskem so v rokah opozicije.

Da, ko bi se bilo deset let prej začelo, potem bi smel Dunaj sedaj računati na hitro in popolno zmago, ali v naših razmerah ne verjamemo, da bi se dalo kaj doseči, že če bi se sploh hoteli dati ne hvaležnemu Dunaju izkoristiti.

Angleška in Rusija.

V perski zbornici angleški je bilo ta teden posvetovanje o vladnem predlogu, naj se pošlje 12500 vojaštva v Indijo. To znatno pomnoženje vojaštva v Indiji je seveda povzročilo presenečenje. Izvedelo se je pri ti priliki, da je Angleški v velikih skrbeh. Rusija je namreč ravno te dni posodila kitajskemu dvoru dva miliona tačlov. Te glavnice seveda ne vidi nikdar več in tudi obrestij ne bo dobivala, zato pa je dobila prav posebnih koncesij v ki-

tajskem Turkestanu, to je v najbližjem sosedstvu, da, na sami meji angleške Indije. Sicer imajo te koncesije samo trgovski značaj, a že s tem je Angleški provzročena velika škoda. Sicer pa dobivajo v Aziji trgovske prednosti kmalu tudi političen značaj. Če se uvažuje, da meji Rusija tudi neposredno na Afganistan, da je zveza med afgansko mejo in vojaškim središčem dotičnega ruskega okoliša že gotova, potem je umljivo, zakaj bi Angleška tako rada provzročila vojno med Rusijo in med Japonsko.

Politične vesti.

— Novo ministrstvo. »Gazeta narodowa« javlja z Dunaja, da je izjavil državni poslanec dr. Derschatta, da prevzame justični portfelj. Körber namerava baje ustanoviti parlamentarno ministrstvo, kateremu bi on predsedoval. — Körber se baje tudi pogaja z mladočeskim klubom, da bi odvrnil Čeha od nameravane obstrukcije proti brambnemu predlogu in poravnavi. Kake koncesije bo dal Körber zato Mladočehom, se še ne ve.

— Poslanec Appenyi je v včerajšnji seji poslanske zbornice govoril in v svojem govoru med drugim povdarjal, da je odločen pristaš novega ministrskega predsednika. Da njegov govor ne bo povzročil nikaškega preobrata v politični krizi na Ogrskem, je gotovo. Situacija na Ogrskem je že taka, da se z govori in izjavami ne da nič več spremeniti. Prepozno so začeli in zato se sedaj ta »prepozna« bridko maščuje.

— Ustaši na Balkanu nameravajo povzročiti konec julija, ko bo žetev končana, splošno revolucijo. Govori se, da morajo turški štabni častniki izdelati končni načrt za mobiliziranje koncem septembra.

— Umrli je 73letni belgijski general Brialmont, osno-

vatelj sedanjega utrjevalnega sistema, ki si je pridobil na tem polju mnogo zaslug. Tudi politično je bil zelo delaven. Ko je bil leta 1892. odpuščen iz vojaške službe, stopil je kot liberalen poslanec v zbornico, kjer se je ves čas boril proti klerikalni večini.

— 128.000 mož srednje- in severnoruskih garnizij je mobiliziranih, kateri bodo odšli v službo potrebe takoj v Vzhodno Azijo.

— Zmede v Južni Ameriki. Po tridnevnem, hudem pouličnem boju so zavzele vladne čete mesto Ciudad Bolivar.

Dopisi.

Iz Metlike. Tukajšnja štiri-razredna ljudska šola je štela koncem tekočega šolskega leta 343 otrok v vsakdanji, v ponavljalni šoli pa 50 otrok; od prvih je za bližnji višji razred 242 sposobnih. Poučevali so: Val. Burnik, nadučitelj in šolski voditelj; učitelja Jos. Križnar in Konrad Barle, učiteljici Ana Podrekar in Suzana Baloh, kateheta Janez Hrovat in Karol Gnidovec. S to šolo je združena tudi obrtna nadaljevalnica s štirimi razredi. V tej šoli je bilo 67 učencev, od katerih je 47 doseglo učni smoter, 5 pa je ostalo neklasificiranih. Poučevali so te učence vsi trije učitelji domače ljudske šole in katehet Janez Hrovat. Pouk je bil ob nedeljah dopoldne in v ponedelkih in torkih zvečer od oktobra do konca aprila. S prihodnjim šolskim letom se v veliko veselje učencev in učiteljev na obrtni nadaljevalnici večerni pouk preneha. Tukajšnji obrtniki so namreč glede na to, da so vajenci že zvečer od dela umorni in ker sploh večerni pouk tudi z ozirom na nezadostno razsvetljavo nikakor ne more biti tako uspešen, kakor podnevni, da tudi učitelji po napornem podnevnem pouku v ljudski šoli niso mogli s pravo zadovolj-

LISTEK.

Haruzin o slovenskem domu.

Spisal Anton Trstenjak.

(Konec.)

II.

Naši pradedje so bili samostalni samoupravljajoči stavbeniki. To nam potrjuje jezikovna znanost, katere nam jedina s svojimi preiskavami razsvetljuje še temno slovansko dobo. Naš tamor, ali je ilirskega ali keltskega pokolenja, govori in priča še danes, da naša zveza s tujimi narodi ni ostala brez sledu. Na drugo stran pa slovanski tipi segajo še danes globoko v nemške pokrajine. Le duševno močnejši, to je kulturni narodi morejo biti svojim sosedom uzor. Že dolga stoletja žive Slovani v zvezi z Nemci, Mažari, Rumuni, Italijani, Turki in z drugimi narodi, kateri pa so že davno izstopili iz te zveze, to je izginili so s svetovnega pozorišča. Slovani so vplivali v največji meri na Mažare, kateri so se ob obeh bregovih Dunave in Tise nastanili nekoliko pred letom 900. po Kristovem rojstvu. Ta vpliv je moral biti velikanški in nas poučuje,

da kultura pridobiva druge narode, ali jih ne podjarmljuje. Za jarem je treba druge sile.

Z Mažari so imeli največ posla panonski Slovenci, kateri so jim bili prvi učitelji in odgojitelji. Na vrhanj konjih so se te nomadi navalili v današnjo domovino svojo. Bili so brez kulture, živeli so na konjih, jedli so na konjih in spali so na konjih. Slovane je dohitela usoda, da so postali sosedi, mejaši teh divjakov. Za nas je to bilo nesreča, za Mažare sreča. Blagi Slovan dal je Mažaru vse; pokultural ga je. Zanimivo je, kako je Slovan učil Mažara staviti hišo, kako je iz nomada napravil človeka s stalnim bivališčem.

Panonski Slovenci, katerih potomci so današnji Slovenci na zahodni strani Ogrskega in kraj Mure ob štajarski meji, bili so na visoki stopinji kulture. Panonskim Slovencem so oznanjali krščansko vero najprej Nemci, a potem sveta slovanska blagovestnika brata Ciril in Metod. Imeli so književnost in so zelo vplivali na sosednje Mažare in Rumunce. Rumunci so sprejeli slovansko cirilico, a kako so blagodejno vplivali na Mažare, vidi se iz ogromne množine slovanskih besed, ki so prodrele v mažarski jezik. Slovani so

dali Mažarom vse. Dali so jim največ besed za državno uredbo, orodje, poljedelstvo, pohištvo, rastlinstvo, živalstvo in za druge stvari. Ali ne golo besedo, nego z besedo so jim dali tudi stvar samo. Nič ne govori za to trditev toli glasno, kakor množestvilne besede, katere so prejeli Mažari od zapadnih Slovencev. Te besede nam še danes pričajo, da so Slovani dali Mažarom kulturo, da so jim bili učitelji v vseh strokah življenja. To kulturno nalogo so prevzeli tudi drugi slovanski rodovi, kateri so obkoljevali Mažare, namreč Slovaki, Malorusi in Srbi in Hrvatji. Miklošič navaja 956 besed, to je takih slovanskih besed, katere so sprejeli Mažari od Slovanov, ali pa takih, katere so prešle k njim posredovanjem Slovanov.

Gotovo je dom (hiša) znak kulturnega življenja. Hišo, vas in občino osnovali so si naši predniki in so vse to imeli v najlepšem redu, ko so se seznanili z njimi Mažari. Vse različne besede za dom so prejeli Mažari od Slovanov, kar priča, da so to važno kulturo prejeli od nas. Naša hiška, koliba, kotec, kuća, palata (palāča), soba, turen, vse to se je preselilo v

mažarsko ravnino, v pusto, katera ima še danes slovansko ime (pust). Obdržalo je slovanski značaj: Mažari imajo še danes besede: hiska, kaliba, kotecz, kútja, palota, szoba, torony. Pojedine dele nazivajo tudi po slovanski. Oblok (okno) jim je a blak, stola jim je asztal. To besedo asztal so sprejeli zopet od Mažarov nekateri južni Slovani, dasi so imeli svojo besedo, kar je zanimivo radi tega, ker se vidi, kako romajo besede od naroda do naroda.

Vsa hiša in, kar je ž njo v zvezi, od tal do stropa, je v Mažarih slovanska. Slovani so jih učili delati streho (eszterha), napravljali so jim kuhnje (konyha), in da bi jim pozimi ne bilo mraz, pokazali so jim, kako se postavlja peč, to je mažarski pest (stárs-pest). Ako se ogledamo dalje, gotovo je del pridobljene kulture tudi pivnica (pince) in polica (polcz), na katero so devali posodje. Že tedaj, ko so si ustanavljali vasi, trge in naposled mesta, morali so zaznamovati pota med hišami. Niso si mnogo belili glave; napravili so iz naše besede ulica svojo úcza, katero besedo čitaš na vsaki ulici vsakega mažarskega mesta.

Ne spada sicer sem, ali oboje, namreč hiša in življenje v njej, spoeno je tako tesno med seboj, da se nam je ozreti tudi na to stran. Po slovanskem uzoru uredili so si Mažari tudi rodbinsko življenje. Za člane obitelji niso imeli svojih izrazov, kakor da na te stvari ne bi nikdar mislili. Razmerje med možem in ženo razsvetljuje nam jasno to, da Mažari nazivajo ženo z besedo zsan. Slovani so jih učili, da so si jednih roditeljev otroci bratje (maž. barát), otrok otroka da je unuk (unoka), da otroke doji dojka (dajka), da si že otroci iščejo tovarišev (maž. társ), da radi varstva potrebujejo pestounko (pesztonka). Takisto so jih seznanili s tem, kaj je naš ded, kateri je postal mažarski déd. Naša baba (stara mati) zove se še danes bába, a neljuba mašteha je še danes mažarska mostoha. Na tak način mogli bi zasledovati vse obiteljsko življenje in povsod bi se uverili, kaj so jim bili Slovani.

Ob najvažnejšem zgodovinskem trenutku, to je na krstu kumovali so Mažarom Slovani. Pri tem činu so bili navzočni Slovani, njih bližnji sosedje. Iz poganov (maž. pogány) postali so Mažari kristjani (keresztény). Krstil jih je naš pop, ma-

nostjo poučevati, soglasno sklenili, da se sedanji večerni pouk premesti na četrtak od 8.—12. dopoldne in od 1.—3. ure popoldne. S tem soglasnim ukrepom so obrtniki pokazali, da jim je resnično za učni napredek njih obrtnega naraščanja. Pri znanosti se mora, da naši vrli obrtniki z malo izjemo od leta do leta bolje poznajo korist obrtne šole in da so tudi učiteljsstvu naklonjeni.

Mnogo tukajšnjih obrtnikov je jako nadarjenih, žalibog ne morejo prav napredovati v svoji stroki, ker jim je zaradi pomanjkanja železnine nemogoče si večkrat ogledati dela naprednih obrtnikov v večjih mestih. Za napredek obrtnikov, bodisi motren iz stališča za izboljšanje njih gmotnega stanja, bodisi iz stališča za njih izobrazbo, je jako pohvalno omenjati načelnika obrtne zadruga g. Antona Trčka. Po njegovem trudu in prizadevanju se je letos začel graditi obrtni dom, kar bo krasna stavba na trgu poleg šole. — Ljudska šola ima v osebi načelnika krajnega šolskega sveta g. Leopolda Ganglina požrtvovalnega prijatelja, kateri glede na razpoložna denarna sredstva brez ugovora za šolo vse potrebno napravi. V nekaterih letih bode šola z učili prav dobro preskrbljena. Ta mož je pa tudi odkritosrčen prijatelj učiteljsstvu. Vsakemu rad pomaga, ako je le v njegovi moči.

Tudi pri vzdrževanju discipline bodisi v ljudski ali v obrtni nadaljevalnici, je z občinskimi starešinstvom prav mnogo pomagal, kajti slabo vzgojenih ali še celo doma proti učiteljsstvu nahujkanih učencev učiteljsvo s zakonitimi šolskimi kaznimi nikakor uganjati ne more. Sploh se mora pohvalno omenjati, da so vsi člani krajnega in obrtnega šolskega odbora za napredek vneti in da so z njih vplivom in stremljenjem po večji izobrazbi otrok pridobili, posebno pri meščanih, že prav mnogo somišljenikov. Ni dvoma, da bodo ti glede na ravno prej omenjeno in glede na veliko število otrok delali na to, da se v slučaju, ako bi se vasi Lokvica, Trovec, Grobovec, Slamna vas, Radoviči ne hotele ločiti od tukajšnje šolske občine, ustanovi tu posebna štiri- ali vsaj trirazredna dekliška šola.

Šolskim dobrotnikom: I. dolenjski posojilnici in hranilnici (načelnik g. L. Gangl), posojilnici in hranilnici (načelnik g. Jos. Vukšinič) izreka za znatno denarno podporo, trgovcu g. Fran. Guštinu pa za darovano šolsko blago najiskrenejšo zahvalo, proseč, naj bi vsi ti tudi v prihodnje ostali šolski podporniki.

Katoliški uzori.

(D dalje.)

V dobi romantike, v času, ko so nasledniki Voltairjevih somišljenikov z ljubeznijo se približevali katolicizmu kot takemu, tedaj so nastopili žarski pap. Niso vedeli, kaj je krst in krstiti, in so to imenovali keresztel. Na krstu (kereszt) je na vzročen kum, mažarski koma. Kar je materi najdražji zaklad — otročiči, imenoval je Mažar ordosics. Naš biskup (püspök) je bérmal (maž. bérmal) otročiče. Tisti, kateri so živel pobožno, sveto (maž. szent), prišli so v raj, zli ljudje pa v pokl ali v mažarski pokol.

Pojedinim dnevom v tednu dali so Mažari kar slovenska imena. Evo jih v mažarsčini: szereda, csütörtök, péntek, szombat.

To sem našel z debelimi potezami, da bi se videlo, kolika je bila nekdanja razlika med Slovani in Mažari. Časi se niso mnogo izpremenili. Svetovnega gibanja, preustrajanja držav in udobnosti narodov ne določajo blagi ljudje, blagi nazori. Dobrota je bila in bode sirota, a tudi papež je izgubil svetovno držaavo. Slovani so imejitelji kulture. Kaj imajo od tega? Mažari so brezozirni imejitelji sile. Kaj imajo od tega? Vsak ima svoj delež! Slovan ima kulturo, a Mažar ima silo. Komu je bolje? Učimo se od drugih narodov, česar ne vemo, kakor so se drugi učili od nas, česar niso vedeli.

tudi oni trije glasniki političnega papeštva, ki jih lahko imenujemo duševne ustanovitelje sodobnega klerikalizma. Ti glasniki so bili grof de Maistre, vikont de Bonald in Felicité de Lamennais.

Grof de Maistre, sin strogo legitimistične rodbine iz Chamberyja na Savojskem, je leta 1796. v starosti 42 let z velikim pogumom nastopil proti francoski revoluciji. V svojem sjesu »Considération sur la France« je proglasil, da je država delo kraljev, v kraljevanje je poklic tiste rodbine, katero je Bog za to določil, in je torej gospodstvo privilegij krvi. Samo vera v Boga je tista vez, ki veže posamične dele države, zato mora vera zavzemati prvo mesto v življenju francoskega naroda. L. 1817. se je de Maistre oglasil z novim spisom »O papežu«. Namen tega spisa je bil francoski narod pridobiti, da pripozna papeža kot avtoriteto vseh avtoritet. V to svrhu se je de Maistre laskal Francozom na vse načine, piščol med drugim: Francozi so privilegiran narod — pridobiti si morajo zopet prvenstvo v svetu, njih poklic je, da so stebri vere, kajti Francozi so s sv. Petrom in Karolom Velikim ustanovili katoliško cerkev. Grof de Maistre se ni potrudil svoje nazore zgodovinsko ali teološko utemeljiti. Njegov spis obsega gole racionalne dedukcije, vsled česar tudi ni ugajal jezuitom. Cerkev brez poglavarja — pravi de Maistre — je to, kar bi bilo rusko cesarstvo brez cesarja. Papež mora biti suveren kakor cesar, a pogoj temu je, da je nezmotljiv, čim je nezmotljiv, stoji nad vsemi posvetnimi vladarji in je avtoriteta vseh avtoritet.

Goli racionalizem de Maistra ni oviral, da sta njegova dva spisa, katerim je sledila še polemika proti galikanski cerkvi, imel na francoskem nepopisen vpeh. V Parizu so ustanovili celo poseben list »Le conservateur«, s katerim so razširjali njegove ideje. Pri tem listu sta sodelovala Bonald in Lamennais. Prvi se je zlasti vojskoval — v tem listu in v posebnih knjigah — proti moderni filozofiji, ki je po njegovih nazorih povzročila francosko revolucijo, glede cerkve pa je zastopal nazor, da mora vsa vzgoja biti v rokah cerkve, država pa mora cerkvi služiti in ne sme dovoliti svobode vere ali vesti.

Lamennais je bil najprej klerikalec, potem liberalec in končno socialist. V prvih svojih spisih je dokazoval, da je reformacija povzročila anarhijo v cerkvi, ker je dala ljudstvu moč, ki jo je prej samo kralj imel in ker je priznala načelo, da sme vsak človek po svojem razumu soditi o verskih naukih, nihče pa ni prisiljen verjeti vse in vse tako, kakor cerkev uči. Leta 1816. je bil Lamennais posvečen za mašnika, dve leti pozneje pa je izdal knjigo »Essai sur l'indifférence en matière de religion«. Nobena knjiga tiste dobe ni imela na Francoskem toliko vnetih prijateljev in toliko navdušenih študentov, kakor ta. Lamennais je v tej knjigi nastopil kot nekak klerikalni Rousseau. Vodilna njegova misel je, da je blaznost, postavljati individualni razum nad splošni razum. Zastopnik in utelesenje splošnega razuma je papež, zato mu morajo biti pokorni vsi ljudje in v vseh zadevah. Obenem je Lamennais z veliko silovitostjo nastopil proti galikanstvu, to je, proti uredbi, po kateri je bila katoliška cerkev na Francoskem pravzaprav narodna, oziroma državna cerkev in le malo odvisna od papeža. Večina francoskih škofov in duhovnikov je bila vnetja za galikansko cerkev, za relativno neodvisnost od papeža, Lamennais pa je to neodvisnost pobijal z vsemi sredstvi. Bodril ga je papež sam.

Nazori grofa de Maistra Bonalda in Lamennaisa so vsvarili na Francoskem prvo klerikalno stranko. Ta je hotela zatreti vse, kar je rodila revolucija, obnoviti stari regime in zagotoviti papeštvu neomejeno gospodarstvo nad narodom. To gibanje se imenuje restauracija. Vodja te stranke je bil grof Karol Artois, brat in presumptivni naslednik vladajočega kralja.

Ta klerikalna stranka si je znala pridobiti večino v parlamentu in je ustanovila pravo strahovlado na Francoskem. Prouzročila je nebroj škandaloznih procesov proti »morilcem Ludovika XVI« in proti »vele, izdajalcem« — to je proti ljudem, ki so za časa revolucije in za časa Napoleona I. igrali kako ulogo — in povzročila je, da so na južnem Francoskem prirejali duhovniki procesije, pri katerih je fanatizirana množica poklala na stotine ljudi, ki so bili na sumu, da so republikanskega mišljenja. Nevolja naroda proti legitimistično-duhovski strahovladi je bila toliko, da se je moral ta parlament razpustiti. Zdaj se je začel parlamentarni boj med klerikalci in naprednjaki — velika doba francoskega parlamenta. Ko je kralj Karol X. izdal zakon, ki je določal za vsak sakrilegij nečloveško barbarsko kazni, začelo se je ljudstvo sanjati o veliki revoluciji in o Napoleonu I. Opozicija je rasla in ko je klerikalno ministrstvo Polignac kršilo ustavo, nastala je februarjska revolucija. Degenerirani Bourboni so bili segnani, prav sramotno segnani in zmagala je opozicija. Bourboni so bili padli, ker so bili orodje klerikalizma, ker so svoje vladanje oprli na dogmo, ki jo je preciziral Bonald, da je altar stebri prestola. Zgodovina pa je dokazala na Bourbonih in na Napoleonu III., da je altar najslabši stebri prestola.

Februarjska revolucija je za nekaj časa naredila konec gospodarstvu klerikalizma, klerikalna ideja pa je ostala in cerkev se je z vso strastjo oprijela te ideje, ki kulminira v nauku, da je papež avtoriteta vseh avtoritet in inkarnacija človeškega razuma. (D dalje prih.)

Drobtinice iz Idrije.

(Dopis.)

Ali se idrijski mokračji res potegujejo za šole? Ne in trikrat ne! Naša stranka je, ravnanje se po svojem programu: vse za napredek Idrije, prva spoznala, da je naše mesto potrebno srednje šole. Storila je vse potrebne korake, da bi se nam dala državna šola. Ker pa je vlada gluha za vse prošnje in zahteve in ker je bila potreba po srednji šoli večja od dne do dne, sklenil je na rodnonapredni občinski zastop slediti mnogostevilnim češkim občinam, ki so si same ustanovile občinske realke, potem pa dosegle, da so se iste podržavile. Ko je bila vsa stvar v teku in je bilo vsak dan pričakovati odloka, s katerim bi naučno ministrstvo dovolilo to ustanovitev, sklicali so naši socialni demokrati shod, na katerem so protestirali proti temu, da se hoče ustanoviti občinska realka. Takrat so bili torej mnogi, da je bolje čakati še desetletja kot pa zateči se k samopomoči. Toda ta protest ni izšel iz poštenih nagibov. Tedanji polubog idrijskih socialnih demokratov, g. Ebin Kristan, je očital naši stranki, da na ustanovitve realke niti resno ne misli, da med ljudem le pesek v oči; socialne demokrate pa je postavil v najlepšo luč: saj so prvi zahtevali realko, drugi pa še državno. Ali hitro se suče časa kolo, enkrat tako, enkrat tako. Na zadnjem javnem shodu je namreč sedanjí bog, g. Anton Kristan, zahteval od narodno-napredne stranke, da bi bila morala mesto pripravljalnega tečaja za realko ustanoviti celo ljudsko šolo na občinske stroške. Od kod ta obrat? Zato, ker mokračji niso za resno delo, niso za napredek in ker vidijo svojo glavno nalogo v tem, da medeno narodno-napredni stranki polena pod noge, da jo ovirajo pri njenem uspešnem delovanju!

Kdo je po mnenju g. Kristana klečepiazec? Vsakdo, komur se nekoliko bolje godi, to so pisarji, pazniki itd. Kaj ste pa vi, g. Kristan, ki, kakor ste se sami izrazili, vsakega rudarja prvi pozdravite, ki se jim hlinite in jih milujete. Ne bodite hudi, ako vas ime nujamo klečeplaznega kruhoborca.

Uganka. Zakaj g. Rinaldo v zadnji številki »Napreka« ni nič odgovoril na naše napade gleda mlina? Zato, ker upa, da se bo do takrat že moka podražila, ko bo izšla tretja številka in da bo potem lažje sestaviti bilanco. Opozarjamo le g. Rinalda na slučaj Seliščarjev.

Kristanova modrost. Nek dopisnik je imenoval gosp. Kristana »zvezdo z jutrovega« in g. Kristan je k temu pridal, da je na Jutrovem modrost doma, ergo je g. Kristan moder. Že mogoče, toda po svoje. Razpravljaje o naših žalostnih stanovanjskih razmerah se je g. župan v nekem članku izrazil, da se tej bedi ne da drugače odpomoči, kakor da se cela Idrija podre in na novo prezida. In g. Kristan je na shodu trdil, da hočejo liberalci delavce spraviti v gozd, ker hočejo vse hiše podreti. Risum teneatis —

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 23. julija.

— **Osebná vest.** Računski svetnik pri najvišjem računskem dvoru g. Anton Costa je imenovan višjim računskim svetnikom.

— **Občinski svet** ima jutri, dne 24. t. m., ob 6. uri popoldne izvanredno sejo.

— **Popravek.** Včeraj priobčil je naš list sledeče: »Iz zelo dobro obveščenih krogov se nam javlja, da se pri deželnem šolskem svetu »ljubljanskem«, oziroma pri zakulisnih

gospodih že dolgo časa kuha in kuha imenovanje profesorja na izpraznjeno zgod. mesto. Nemci in nemškutarji se trudijo na vse načine — g. Končnik jim pa sekundira — da bi spravili v Ljubljano slavnega specialista Pettauerja, dasi čaka mnogo slovenskih, dobro klasičiranih in starejših profesorjev na dotično mesto.« Ta vest se je izkazala za popolno neistinito. In to v vsakem oziru, v kolikor pride v poštev deželni šolski svet »ljubljanski«. Tudi trditve v sekundiranju gosp. Končnika ne odgovarja resnici. Isto tako je neresnično, da na dotično mesto čaka mnogo slovenskih, dobro klasičiranih in starejših profesorjev. Pač pa je res, da sta za to mesto kompetirala dva cela Slovenca, in sicer mlad suplent, pa jeden starejših profesorjev. »Dobro obveščeni krogi« našega poročevalca so bili po tem takem prav slabo obveščeni, kar moramo na tem mestu lojalno in resnici na ljubo pripoznati. Ravno včeraj popoldne vršila se je seja deželnega šolskega sveta, in lahko trdimo, da je bila v ti seji, in to v času, ko se je tiskala naša dnevna vest »imenovanje zgodovinarja na ljubljanski gimnaziji«, ta vest takorekoč od prve do zadnje besede dokumentovana. Na svoje poročevalce pa znova apelujemo, da naj so pri svojih poročilih previdni, ker je vsakako neprijetno, če mora list, ki hoče v vsakem pogledu zanesljiv biti, svoja priobčevanja tako preključevati, kakor se je to v predstojećem zgodilo.

— **Imenovanje.** C. kr. poštar I. razreda g. Alojzij Schrey na Jesenicah na Gorenjskem je imenovan c. kr. višjim poštarjem.

— **Klevetnikom Sokolstva.**

»Slovenec« si je v zadnjem času zopet podvzel častno nalogo, da napada Sokole. Tako tudi v svoji številki od 18. julija. Nagrabil je po svoji stari navadi nekaj laži in zofizmov v nakovalu, ki potem na njem kuje zarjavelo orožje zoper Sokole. Vsak treznomislec človek po Slovenskem, in naj pripada tudi klerikalni stranki, odločno obsoja atentat cerkljanskih kaplanov na Sokole. Vsak pošten narodnjak je ogorčen nad pouličnim hujskanjem s kamenjem in polenom. Le »Slovenec« ne oblije rudečica sramu nad činom svojih privržencev. »Slovenec« celo zagovarja to početje ter — hujska dalje slovensko ljudstvo proti slovenskim Sokolom, proti ustanovi izključno narodnega značaja. To njegovo početje vidi se nam naravnost efijaltsko, a pri tej priliki vprašamo kolego »Slovenec«: Kaj je nemškutarsko, ali povsem nedolžna, komaj le na papirju obstoječa parlamentarna zveza z nemškimi velepostniki ali pa fakična zveza z Nemci, ki v bratski slogi z njimi pobijate eminentno narodno napravo? Da se razumemo bratje Slovenci tam okoli »Slovenec« — vaše nagibe sovražstva do Sokolov prav dobro poznamo. Najdemo jih v sokolski ideji sami, v sokolskem duhu in njega ciljih. Sokolska ideja se bori za duševno svobodo narodovo, za samostojnost poedinca kakor tudi naroda kot takega; zakaj le zdravi, misleči in izobraženi poedince zamore nadkriljevati vsiljivega tujca, le narod obstoječ iz takih silnih sestavin, za more sam biti silen. S temi idejami je prepleteno sokolsko delo, čigar ost se obrača proti zunanjim sovražnikom narodovim. Da pa to delo, ki mu je cilj izobrazba in samostojnost vse narodove množice, vas, kar vas je klerikalcev krog »Slovenec« zbada prav v živo meso — za to mi ne moremo ničesar. Da je to delovanje, ki bi moralo biti lastno vsakemu zavednemu Slovincu, ravno nasprotno onim idejam, ki jih nosi klerikalizem — to krivdo pripisujemo pač le klerikalizmu samemu. Da se razumemo bratje Slovenci krog »Slovenec« — ne vsi kar vas je zbranih v takozvani »klerikalni« stranki na Kranjskem ste klerikalci. So možje v vas, ki jim bije še gorko slovensko srce, ki bi radi posvečevali vse svoje sile rodu slovenskemu, njega koristim in haskom — toda ti, ki tako čutijo, mi-

slijo in delajo, ti možje — niso klerikalci. Tem možem le javnost na devlje priimek »klerikalce«, ker stojijo prostovoljno ali ne v vaši stranki, ki so ji na čelu zvečina pristni klerikalci. Tem možem pa so tudi naše ideje prijazne, plemenite in svete, ker niso v nasprotju z njihovim mišljenjem in čustvovanjem. Ali kar vas je klerikalcev, se bojite naših idej kakor hudič križa, zakaj če naše ideje prodro v narod, izpodnesejo tla vam in — vašim idejam. Zato pa sokolstvu niti na um ne hodi, da bi se borilo — pravite, da smo začeli boj — proti klerikalizmu. Kaj še, da bi se mi z vami valjali po cestnem blatu?! Z delom, s pozitivnim delom — brez kola in kamenja, brez psov in obrekovanja, — hočemo gladiti pot sokolski ideji v naše ljudstvo. A če ta ideja, ki služi eminentno narodovim koristim, nasprotuje namenom in ciljem klerikalizma, potem je doprinešeno dokaz, da ideje klerikalizma ne služijo narodovim koristim. Pobija vas torej ideja sokolska sama, kakor pobijajo zorni žarki solnčni bežečo noč. In da je temu tako, dokaz temu so strupeni vaši napadi na slovenske Sokole. Približno seveda tega ne boste, zakaj slabo bi se vam godilo, ako bi se javno kazali nasprotniki sokolskim idejam; marsikak odpor bi našli v svoji lastni stranki. Marsikak odpor bi zadal kler. v vaši stranki, ki jim je narodnost le v toliko dobra, da si ž njo vzdržujejo popularnost med ljudstvom. Tisto vedno trkanje z vašo, s klerikalno — da se razumemo — strani nima višje vrednosti, kakor če potrkáš na počeno lončeno posodo: ne da od sebe svežega, donečega glasu! Da bi pa vzlic temu »Sokol« v ljudstvu diskreditovali, da bi ljudstvo vcepili mržnjo do sokolstva, vporabljate druga vam lastna sredstva. Strašite z »liberalizmom«, nastopa klerikalni parkelj dr. Tavčar, celo »frakarstvo« mora paradiirati, zraven pride nekaj obrekovanja, malo falsifikacije pa mnogo laži — in sauce je gotova, ki naj obliči slovenskemu ljudstvu v želodcu. S temi sredstvi skuša »Slovenec« dokazovati, da je »Sokol« začel boj zoper ljudstvo slovensko (!) ki je ima po »Slovenčevih« mislih klerikalizem že v žepu. Iz kratkega odstavka v dr. Ravniharjevi brošuri napravlja »Slovenec« kratkomočno falsifikat, da sploh more naprej s svojimi lažnjivimi trditvami. »Slovenec« navaja dotični odstavek doslovno pod ušescami, da nikjer drugod ni našel pogubni klerikalizem tako ugodnih tal, kakor v slovenskem narodu. »Slovenec« je iz tega stavka namenoma izpustil dve besedi, ki dajeta stavku pravi zmisel; v brošuri stojita namreč pred besedama »poljubni klerikalizem« še besedi »vsakteri narodnosti«. S tem pa je s citiranim stavkom čisto kaj drugega povedano, kakor kar je hotel »Slovenec« ž njim povedati. »Slovenec« gre še dalje ter natvezuje svojim bralcem, kakor da je dr. Ravnihar v svoji brošuri pričel pridigovati boj klerikalizmu, češ, da bode posvečeno delo sokolsko tudi političnim (po »Slovenec« klerikalnim) ozirom »torej protiklerikalno politiko v prvi vrsti (!) za liberalna načela.« »Slovenec« je svoje bravce kar na lepem nalogal. Kdor čita brošuro, vidi na prvi pogled da je dotični stavek v popolnoma drugačni zvezi, kakor ga navaja »Slovenec«. Brošura precej obširno razlaga o sokolskem delu in katerim političnim ozirom je namenjeno to delo. Klerikalizma v tej zvezi brošura niti ne omenja ne. Na drugem mestu brošure, kjer je govor o tem, da smo Slovenci v narodno političnem oziru zastali, povdarja brošura, da je to okolnost najbolj razvideti v dejstvu, da nikljur drugod nista našla vsakteri narodnosti pogubni klerikalizem ter narodno renegatstvo tako ugodnih tal kakor pri nas. Pa »Slovenec« se je poslužil falsifikacije in laži, da zamore dokazati svojo trditve: Sokol je prišel boj zoper klerikalizem in zato da se je Sokolu dal odgovor kakor ga zaslužijo oni,

kljuje na boj. Kakor da sta cerk-
janska kaplana čitala omenjeno bro-
ro! Nekoliko si se vjel, bratec.
Slovenec v svojem pamfletu ogo-
eno kljuje: kaj ste pa sicer storili
a narod, koliko ste žrtvovali za
judstvo? Le počači, gospod kolega,
kaj je Sokol že storil, kaj dela in kaj
bode še storil, o tem se lahko pod-
žite iz gori omenjene brošure ter
z E. Lahove »Petindvajsetletnice
publanskega Sokola«. Res, da ne
pobijamo šip, da ne razgrajamo po
blicah — toga, ali je to po »Sloven-
evemu« mnenju že delo za narod?
Pridite pa gledat v našo telovadnico
Sokol dela vsaki dan od 7. do
10. ure zvečer, pridite poslušati naša
predavanja, naj vas poduči naš knjiž-
ničar, kako pridno se čita iz naše
knjižnice. Preglejte naše vrste in
videli boste, koliko je »pijanih
pisarjev« vmes. Za vaše delo pa
vas slovenski Sokoli — ne vprašamo.

— **Marenberški konsum
pred sodiščem.** Kakor smo že
kratko poročali, sedeli so dne 22. t.
m. marenberški konsumarji pred c.
kr. okrožnim sodiščem v Mariboru
na zatožni klopi. Državno pravdni-
štvo vložilo je proti načelniku kon-
suma Arturju Klobučarju, pod-
načelniku dekanu Avguštinu Heclu
in knjigovodji Antonu Trobeju ob-
tožbo zaradi pregreška po § 89 za-
družnega zakona, storjenega s tem,
da so navedeni lani meseca septem-
bra falzificirali zapisnik o občenem
zboru ter računski sklep in bilanco.
Ker je že lani konzumu pretela
uradna razpustitev zaradi pro-
dajanja blaga neudom, sklenil je
odbor, da društvo prostovoljno raz-
pusti in izroči bankrotno trgovino
bankrotnemu Klobučarju. Za tako
prostovoljno razpustitev pa je po
pravilnih potreba sklepa občnega zbora,
katerega so tudi sklicali na dan 17.
avgusta 1902. Ta občni zbor pa se
nikoli ni vršil, ker ni prišel nobeden
zadružnik. Vzlic temu pa so obto-
ženci sestavili in podpisali zapisnik,
v katerem potrjujejo, da je došlo
potrebno število (3/5) zadružnikov in
da je teh (185) zadružnikov sklenilo
razpustiti zadruge in odstop trgovine
Arturju Klobučarju. Ta falzifikat je
sestavil dne 9. septembra 1902 revi-
zor Dragotin Seliškar. Dalje fal-
zifikacije storile so se s tem, da se
v računskem sklepu in bilanci med
pasiva niso sprejele zaostale obresti
posojilnične tirjatve 57.400 K v okro-
glem znesku 3000 K, dalje da se je
v bilanci med pasivi hotelo zamol-
čati menjico tirjatev nekega J. Vre-
čko po 10.000 K. Proti temu švindlu
se je takrat uprl dr. Pikl in so na
to konsumarji ta znesek morali v
že izgotovljeno bilanco vrni-
ti, a ga niso vrnili kot menj-
ični dolg, ampak kot dolg na
blagu. S tem pa je zmanjkalo na
aktivni strani 10.000 K. Da se ta
pasivnost prikrije, sestavil je Seli-
škar fingirano zadolžnico, s katero
sta dekan Hecl in župnik Žmave
potrdila, da sta konzumu dolžna
(brez naslova) 10.000 K. Ta fingirani
dolg se je potem vrnil v bilanco.
Seveda je to neresnična navedba v
smislu § 89 zadr. zak.; kajti račun-
ski sklep in bilanca obsegala sta
dobo od 1. januarja do 17. avgu-
sta 1902 in ni mogla v tem ra-
čunu prostora najti postavka 10.000 K,
ki je šele 4. septembra 1902
nastala, če je sploh s fingirano za-
dolžnico mogla nastati kaka aktivna
postavka. Zgodilo se je še več falzi-
fikacij, a državno pravdnštvo se je
s temi najmarkantnejšimi slučaji za
dovoljilo. Sodnemu dvoru predsedo-
val je dež. sod. svet. Morocutti,
votantje so bili: dež. sod. nadsvetnik
dr. Voušek, dež. sod. svetnik Ver-
derber in sod. adjunkt Petrovič,
obtožbo pa je zastopal nadpravnik
dr. Nemanič. Kot priči sta bila
vabljeni dr. Franc Pikl, odv-
vetnik v Postojni in Dragotin
Seliškar, ki se je temu gotovo
bolj čudil kakor mi. Razprava je
dognala popolno krivdo obtožencev,
akoravno so ti lagali, da se je kar
kadilo. Drug se je na drugega izgo-
varjal in pomagal jim je lagati Dra-
gotin Seliškar, čegar veselje pa

ni dolgo trajalo; kajti državni
pravdnik je na podlagi ob-
ravnavnega materiala izja-
vil, da si pridržuje obnovi-
tev kazenskega postopanja
proti Seliškemu, ki zaradi tega
tudi ni bil zaprizen. Zakaj se sploh
proti Seliškemu ni obtožba dvignila,
nam ni prav jasno. Saj je baš on
bil tisti, ki je s pomočjo svoje izku-
šenosti v falzificiranju bilanc tudi v
našem slučaju vse falzifikacije izvr-
šil in spisal. Najbrž v preiskavi ni
bilo dognano, ali je Seliškar pri teh
svojih operetih bil mandatatar konsum-
arjev, kar je po § 89 zadr. zak.
potrebno. No, obravnava je v tem
oziru jasno dognala, da je Seliškar
sestavil račune in bilanco po naro-
čilu konsumarjev; saj je za svoje
delo tudi prejel plačilo od Klobu-
čarja. V Mariboru pač še premalo
poznajo tega »Bilanzkünstlerja«, kranj-
ski konsumi pa so njegovo »kuns-
t« že obilo pokušili. — Glede
Seliškara zadeva tedaj še ni kon-
čana; včeraj se je pripeljal kot priča
v Maribor, čez nekaj časa pa se bo
v ravno isti dvorani vsedel na za-
tožno klop. (Bila bi pa tudi največja
justična zmota, če bi se to
ne zgodilo.) — Vzpričo dokazanega
materiala imel je zagovornik težko
stališče. Zagovarjal je obtožence dr.
Ivan Glaser. Zato se pa tudi ni po-
dal v boj z drž. pravdnikom in z
jasnimi dokazi, ampak je svoje časti
vredne varovance skušal s tem re-
šiti, da jih je slikal kot grozne ne-
vedneže in tepce, ki o stvareh, koje
so uganjali, nič ne razumejo. Pri
tem zagovoru so se obtoženci na
klopi suvali s komolci, češ: to nas
pa reši. Klobučar pa je zagovornika
grdo pogledal, kakor da bi bil hotel
reči: »Jaz, pa tepec? Jaz sem še bolj
navihan kot Seliškar.« Mi mu verja-
memo. Tudi sodni dvor se je muzal
in ni hotel verjeti zagovornikovim
zatrdim, ampak je obtožence obso-
dil. Vivat sequens!

— **Nemški profesorji in
slovenski dijaki.** Kdor pozna
povprečno nadarjenost slovenskih di-
jakov zlasti za učenje jezikov, ne
bo mogel verjeti, da bi na zrelost-
nem izpitu kar cela vrsta dijakov
pisala nemško nalogo s »popolnoma
nezadostnim« vspehom (ganz unge-
nügend). Tako se je zgodilo letos na
gimnaziju v Mariboru, da je nemški
profesor Metzler celo vrsto zrelostnih
nalog slovenskih osemolčev označil
z »ganz ungenügend«. A ni se go-
dilo samo letos tako. Da tega pro-
fesorja ne vodi objektivnost v pre-
sojanju nalog naših dijakov, ampak
animoznost do istih, temu v dokaz
navaja celjaka »Domovina« konkre-
ten slučaj, ko je imenovani profesor
leta 1897. označil z »ganz ungenü-
gend« zrelostno nalogo dijaka, ki je
semestralno zaslužil povprečno noto
»hvale vredno«, ki je bil vsa
leta na gimnaziju odličnjak
in ki je pozneje na nemškem
vseučilišču položil pravni-
ške izpite z odliko! To je
kričeč izgled onih razmer, ki na
srednjih šolah na Slovenskem kakor
svinec tišče naše uboge dijake. To
so razmere, ki duše naše talente,
ubijajo nešteto eksistenc, ker str-
moglavljajo mnogokatega dijaka,
ki bi prav lepo vspeval ob drugačnih
razmerah.

— **Jednoletni trgovski te-
čaj za deklice** na Cesarja
Franca Jožefa I. mestni višji
dekliski šoli je sklenil šolsko leto
z javno preskušnjo dne 20. in 22. sep-
tembra. Ta tečaj je obiskovalo 26 kan-
didatkinj do konca leta, k preskušnji se
jih je oglasilo 23. Kako vrolo so učitelj
strokovnjaki vršili izdani jim posel in
kakor resno so se kandidatinje vežbale,
pokazala je ta preskušnja pod predsed-
stvom g. c. kr. gimn. ravnatelja
Senekoviča. Prejelo je 5 kandidatkinj
odlično, 16 povoljno, in le 2 manj po-
voljno izpričevalo. Učilo se je: trgov-
sko računstvo, jednostavno in dvostavno
knjigovodstvo, trg. korespondenca, tr-
govsko in menično pravo. Za prihodnje
šolsko leto se je za ta trgovski tečaj
oglasiti med 20. in 26. septembrom pri
ravnateljstvu.

— **Umrl je v Gorici odvetniški
kandidat g. Ludovik Gulin.**

— **Za slovenske visoko-
šolce** je vsak torek in petek od 7.
do pol 9. ure telovadba v »Narodnem
domu«.

— **Odbor »Glasbene Ma-
tice«** se je za upravo leto 1903/4
tako-le konstituiral: Predsednik An-
ton Svetek, c. kr. računski nad-
svetnik; podpredsednik Fran Kob-
ler, c. kr. sodni tajnik; tajnik dr.
Josip Oblak, c. kr. avskultant;
tajnikov namestnik Albert Sič,
učitelj na višji dekliski šoli; blagaj-
nik Pavel Lozar, prokurist; bla-
gajnikov namestnik Anton Pe-
trovič, c. kr. računski revident;
knjižničar Anton Reich, c. kr.
blagajniški predstojnik; knjižničarjev
namestnik dr. Ivan Rupnik, c.
kr. finančni nadkomisar; šolski nad-
zornik Anton Štritof, c. kr.
profesor; šolskega nadzornika na-
mestnik dr. Vladimir Ravni-
har, odvetnik; gospodar dr. Vla-
dimir Ravnihar, odvetnik; na-
čelnik poverjenosti dr. Vladimir
Rudež, zdravnik; načelnika pover-
jenosti namestnik Fran Milčinski,
c. kr. sodni tajnik; blagajnik
upokojninskega zaklada Anton
Petrovič, c. kr. računski revi-
dent; odbornika brez izrecnega po-
slovanja Ivan Krulec, c. kr. vad-
niški učitelj in dr. Ivan Orel, c.
kr. učiteljski profesor. — V arti-
stičnem odseku so: Matej Hubad,
koncertni in artistični vodja »Glas-
bene Matice«; Fran Gerbič, šol-
ski upravni vodja »Glasbene Matice«
in odborniki: Fran Milčinski,
dr. Ivan Rupnik in profesor
Anton Štritof. — V asanacijs-
kem odseku so: M. Hubad, P.
Lozar, Fr. Milčinski, A.
Reich, dr. J. Rupnik in prof.
A. Štritof. — V odseku za upravo
upokojninskega zaklada so: A. Sve-
tek, A. Petrovič in en član
učiteljskega zbora, ki se bo volil na
pribodnji učiteljski konferenci.

— **Iz Zaloga** se nam piše: V
štev. 159 od 14. julija t. l. je v članku
»Izlet ljubljanskega »Sokola« v Cer-
klje«, v zadnjih štirih vrstah prvega
odstavka napačno poročano kajti aran-
žerka ni bila gospica Stanka Zarnik,
učiteljica v Zalogu, katero se po krivici
napada od strani kaplana, ampak jaz
Iva Kny z Dunaja, ki se že dlje časa
tukaj mudim.

— **Planinska veselica na
Jesenicah.** Zanimanje za veliko
planinsko veselico, ki se vrši v ne-
deljo na Jesenicah, je veliko in upati
je, da se tega dne snide tu vse, kar
se zanima za prospek in razvoj slo-
venskega planinstva in tako pomaga
uresničiti idejo jeseniške podružnice
»Kadilnikovo kočjo na Golici«. Da je
ta kočja slovenskim turistom res po-
trebna, opravičujejo najbolj dejstva,
kakor se je v nemških kočah ravno
s slovenskimi turisti. Da bo kočja
dobro obiskana, je gotovo; vsaj je
Golica primeroma najlažje pristopna
gora v Karavankah in zavzema tudi
gleda prekrasnega razgleda, zlasti na
Koroško stran, gotovo prvo mesto.
Koča bo stala na jako ugodnem me-
stu, čisto na vrhu, v mali kotlini, ki
jo bo varovala pred viharji. Iz kočje
same bo veličasten razgled zlasti na
Juljske planine; merila se bo lahko
v vsakem oziru z nemško kočjo, ki
stoji dobre pol ure pod vrhom. Ve-
selo znamenje je, da vlada zlasti med
tukajšnjim ljudstvom veliko zani-
manje in navdušenje za izvršitev tega
nacrta; prišlo je do spoznanja, da se
moramo tudi v tem oziru postaviti
na lastne noge, kajti le vsestranska
neodvisnost od Nemcev more zagotovi-
ti obstanek naroda. — K zad-
njemu poročilu o programu veselice
moramo še pridejati, da se otvori
tudi »planinski muzej«, kjer bodo
razstavljene razne zanimivosti, ki so
v zvezi s planinstvom. Igrala se bode
tudi burka »Potujoča tertac«. Veselica
bo v narodnostnem oziru za Jesenice
velikega pomena, zdrnila bo marsi-
katerega zaslanca in mu odprla oči,
zavedel se bo marsikdo, da je tudi
njegova dolžnost, delati po svojih
močeh za ohranitev slovenskega zna-
čaja našega trga »Vsem slovenskim
planincem in njih prijateljem pa kli-
čemo: Na veselo svidenje v nedeljo
na Jesenicah!

— **Ildrijski eksodrug** so
vam duševne kapacitete! To nam spri-
čuje zadnji »Naprej«, ko poroča o go-
stovanju slovenskih igralcev v Ildriji.
»Narod« je takrat pisal, da so se pred-
stav dodelžili samo narodnjaki. »Na-
prej« dostavlja temu: »Že mogoče, že.
Pa verjetno tudi! Socijalistično občin-
stvo je namreč malo bolj izbirno —
tega ne zadovolji kak »Poljub« ali pa
»Kdo se poslednji smeje?« temveč si
želi še marsikaj na višjem nivoju sto-
ječega.« Temu imamo pristaviti da g.
Kristan ni posleden, ker se je napram
g. Danilu izrazil, da so takrat še so-
cijalni demokrati radi tega niso udele-
žili predstavi, ker niso bili oficijelno va-
bljeni (neodpustljivo, kaj!) sedaj pa trdi,
da zato ne, ker si želijo še marsikaj

na višjem nivoju stoječega. Vprašamo
samo g. Kristana, koliko eksodrugov
ima v Ildriji, ki so razumeli »na višjem
nivoju« stoječo Cankarjevo komedijo
»Za narodov blagor«, katero so govo-
rili (kamo li igrali) izbirni ildrijski
mokrači? Kdo se ne smeje?

— **Trpinčenje živali.** Včeraj
poludne sta na južnem kolodvoru
hlapca Oskar Bergant, v službi pri
Černetu na Radeckega cesti št. 24,
in Avgust Novak, v službi pri Klo-
menču v Bohoričevih ulicah št. 29,
neusmiljeno pretepavala konja, ker
nista mogla speljati voza s premo-
gom naprej. Konja sta bila vprežena
vsak v svoj voz in je bilo na vsa
kem vozu najmanj 50 stotov pre-
moga. Šele ko so prišli delavci in
pomagali poriniti voz naprej, sta
konja speljala. Hlapca sta se zaradi
trpinčenja živali naznanila.

— **Avtomobila ustrašila**
sta se danes ob polu 6 uri zjutraj
v Kolodvorskih ulicah Počivarnikova
konja, s katerima je peljal hlapce Ivan
Cuderman prazen hotelski omnibus na
kolodvor. Ko je hlapec videl, da se
bliža avtomobil in da se konja pla-
šita, stopil je z voza in ju prijel pri
brzdah. V hipu, ko je privozil avto-
mobil mimo, skočila sta konja na
stran in porinila hlapca proti oknu
Kovačeve hiše, da je s komolcem
ubil dve šipi. Tudi je padel jeden
konj na tla, ne da bi se bil poško-
doval.

— **Iz ljubosumnosti.** Včeraj
okoli 7. ure zvečer primeril se je na
Dunajski cesti pred hotelom »pri slonu«
zabaven prizor. Po Dunajski cesti je
prišel parček, za njim pa se je pripo-
dila iz Franciškanskih ulic neka mlada
ženska, ki je kakor besna planila na
zaljubljeni parček pri tej priliki pa tudi
že padla na hodnik. Po hodniku se je
razsipel poper, katerega je imela v ve-
likem škernicelju, da bi ga bila vrgla
svoji tekmovalci in nezvestemu ljubimcu
v obraz. Predno pa se je masševalka
pobrala s hodnika je njena tekmovalka
skočila v fjakarski voz in se odpeljala.
Prizor je obudil mnogo smeha.

— **Tatvina.** Gostilničarki Uršuli
Zužekovi v Dvorski vasi št. 43 je bilo
18 t. m. iz zaklenjene stenske omarice
v hiši vkrađenih 750 kron in sicer 5
bankovcev po 50 K, 1 bankovec za
100 gld. 3 zlati po 20 K in več ban-
kovcev po 20 in 10 K. Tat je prišel
skoz hlev v hišo in je omarico s sekro
odprl. Tatvina sumljiv je zloglasni tat
Franc Zidarsič iz Kozarišča pri Sta-
rem trgu, ki se je okoli 18. t. m. po-
tikal okoli Vel. Lašč in Dvorski vasi.
Zidarsič je na eni nogi hrom.

— **Z rešilnim vozom** so
prijelali danes zjutraj v deželno
bolnico mesarskega pomočnika Mi-
haela Zajca, stanujočega na Poljanski
cesti št. 50. Napis se je v Dolinskovi
gostilni žganja in piva tako, da je
nezavesten obležal in so morali po-
klicati zdravnika, da ga je spravil
k sebi.

— **Nepreviden kolesar.** Na
Brezovici je včeraj popoldne neki ko-
lesar iz Ljubljane na cesti povozil ne-
kega otroka in jo potem popihal v
mesto. Otrok je precej poškodovan.

— **Najnovejše novice.** Vlaka
sta trčila na mostu čez Great
River pri Galtu v Kanadi. Dva
voza sta padla v valove, štirje potniki
so mrtvi, več ranjenih — Trgovca
z dekleti, znanega Gust. Pres-
serja iz Kiela, je aretirala policija
v Dečunu na ondnotnem državnem
kolodvoru. Presser je imel pri sebi
več deklet, katere je dobil na Češk. m
in jih hotel prodati v Južno Ameriko.
— Ustrelil je četovodja 24 lov-
skega bataljona v Budimpešti, Prun-
ner, svojo ljubico, 42letno ženo Adelo
Barta z vojaško puško. Izročili so ga
garnizijskemu sodišču — Umoriti
je hotel neki 60letni delavec v
Wahrenu pri Lipskem svojega 32let-
nega sina; storilec je pobegnil. Sin
je smrtno nevarno ranjen.

— **Maksim Gorkij — igra-
lec.** Iz Petrograda se poroča, da je
Maksim Gorkij nedavno zaigral v
mestnem klubu 27000 rubljev, koje
so mu donesla njegova književna
dela. Gorkij ni torej samo vešč no-
velist in dramatik, ampak tudi »do-
bere« kvartač.

— **Novi vrelci petroleja.** V
severnem delu countyja v Santa Bar-
bara v Ameriki so našli izredno bo-
gati vrelci petroleja. V eni minuti
priteče iz odprtine 40 čevljev petro-
leja. Studenec je kakih 2000 čevljev
pod zemljo.

Dogodki v Vatikanu.

Časopisje o Leonu XIII.
Vse časopisje na svetu so bavi
z umrlim papežem. To je umevno,
saj je bil poglavar največje organi-
zacije na svetu in mogočen faktor v
življenju mnogih narodov in držav.
Klerikalno časopisje govori seveda v
samih hiperbolah in njegovih glasov
ni vpoštevat. Zanimivo je postopanje
drugega časopisja. V obče se sodi
papeža tako, kakor smo mi o njem

pisali na dan njegove smrti — oti
ga sodijo mileje, mnogi ostreje. v
bistvu pa je istega mnenja, kakor
smo ga izrazili mi. Tudi italijanski
neklerikalni listi pišejo precej v istem
smislu, seveda s posebnim ozirom na
Leonovo nasprotstvo proti združenji
Italiji. Najnedostojnejše se vede du-
najske časopisje. Niti klerikalni listi
ne uganjajo takega humbuga, kakor
ti dunajski lažiliberanci.

Zadnje besede.

Odkar se je izvedelo za papežovo
bolezen, je bilo skoro vsak dan čitati
kak nov papežev izrek. Pozneje se
je izkazalo, da so bili vsi ti modri
izreki izmišljeni. Kako naj tudi ubog
starček, ki se bori s smrtjo, ki je ve-
činoma brez zavesti, kar iz rokava
siple modre izreke. Avtentičen je le
eden izrek. V nedeljo je dejal papež
kardinalu Respighiju: Moj iskreni
blagoslov duhovščini in narodu iz
Rima, škofom, duhovščini in narodu
vse Italije.

Kongregacija kardinalov.

Včeraj je imela kongregacija kar-
dinalov sejo, v kateri so bile prečitane
povodom smrti Leona XIII. doposlane
kondolenčne brzojavke. Kongregacija
je sklenila, da se naj vrši konklave v
Vatikanu in je določila tiste kardinale,
ki imajo skrbeti za vse priprave. Kar-
dinali so potem prisegli na evangelij,
da bodo čuvali tajnost vseh dogodkov
v konklavi in da bodo varovali pra-
vice, prerogativa in posestva svete sto-
lice. Končno je kardinal-kamerlengo
Oreglia prečital testament Leona XIII.
Vsebina testamenta se še ni zaznala.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 23. julija. Včerajšnji
govor prezidenta ogrske poslans-
ke zbornice grofa Apponyja se
tu tolmači tako, da se je Appony
popolnoma pridružil vladni stranki,
vladna stranka pa se je pridru-
žila njegovemu programu glede
armade.

Budimpešta 23. julija. Vlada
namerava sklicati konferenco, da
se dobi podlaga za spora-
zumljenje med strankami.

Rim 23. julija. Sinoči ob
8. uri zvečer je bilo prenešeno
truplo Leona XIII. v cerkev Sv.
Petra in sicer v slovesnem spo-
redu. Najprej so šli papeški gar-
disti in potem razni cerkveni
močje. Krsto so nesli menihi, ko-
nec mrtvaškega prta pa so držali
kanoniki. Za krsto so šli kardi-
nali na čelu jim Oreglia in Vanu-
telli. Spremljali so jih njihovi taj-
niki, ki so nosili goreče sveče.
Koncem spreveda so šli zopet pa-
peški gardisti. V »sala aucale« in
v »sala regia« je bilo kakih 100
oseb, članov diplomacije in plem-
stva. Po vseh dvorinah in hodni-
kih, po katerih se je pomikal spre-
vod, so bile razpostavljene goreče
sveče. Pri vrtih vatikanske ba-
zilike je čakal vatikanski kapitelj.
Dospevši do določenega altarja so
dvignili menihi krsto na katafalk.
Kardinali in grof Kamilo Pecci
so se postavili na desno katafalka,
diplomatje na levo stran. Sikstin-
ski zbor je pel »Libera nos do-
mine«, na kar je monsignor Ce-
patelli truplo blagoslovil. Ko so
kardinali odšli — so prenesli pa-
peža v kapelo »del sacramento«,
kjer leži na rudečem katafalku, a
tako da bodo ljudje lahko polju-
bovali njegove — noge. Danes
zjutraj se je občinstvu dovolil
vstop. Naval občinstva, zlasti žen-
skega in nižjih slojev, je velikan-
ski. Vročina v cerkvi je tako
strašna, da je več oseb izgubilo
zavest.

Rim 23. julija. Ko je prišel
včeraj portugalski poslanik v Va-
tikan, je neki menih na jako ža-
ljiv način začel poslanika oštevati,
ker je portugalski kralj povodom
papeževe smrti poslal samo tri
vrstice obsegajočo, jako suhoparno
kondolenčno brzojavko. Papeški
uradniki in gardisti so srditega
meniha odstranili iz Vatikana.
Izvedelo se je, da so vatikanski
krogi sploh jako nezadovoljni s
katoliškimi vladarji, češ, da so
njih izrazi sožalja jako hladni v
primeri z brzojavko protestant-
skega cesarja Viljema.

Kolonija 23. julija. »Köln.
Ztg.« trdi, da je papež umrl že
ob 2. uri 50 min., da pa so zdrav-

niki na željo kardinalov to skoro poldrugo uro prikrivali.
Berolin 23. julija. „Local-anzeiger“ javlja, da je kardinal Oreglia jako bolehen in da je prosil, naj bi se volitev novega pepeža hitro izvršila, ker je vzpričo njegovega stanja vodstvo cerkve zanj veliko breme. Iz tega se sklepa, da Oreglia ni kandidat za papeštvo.

Borzna poročila. Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunaj. borze 23. julija 1903.

Naložbeni papir.	Denar	Bjago
4 1/2% majeva renta	100.35	100.55
4 1/2% srebrna renta	100.30	100.50
4 1/2% avstr. krona renta	100.70	100.90
4 1/2% zlati	121.10	121.30
4 1/2% ogrska krona	99.35	99.55
4 1/2% zlati	130.60	130.80
4 1/2% posojilo dežele Kranjske	99.75	100.75
4 1/2% posojilo mesta Splita	100. —	—
4 1/2% Zadra	100. —	—
4 1/2% bos. herc. žel. pos. 1902	101.10	102. —
4 1/2% češka dež. banka k. o.	99.70	100.10
4 1/2% z. o.	99.60	100.05
4 1/2% zast. pis. gal. d. hip. b.	101. —	101.75
4 1/2% pešt. kom. k. o. z	106.45	107.45
4 1/2% 10% pr.	101. —	102. —
4 1/2% zast. pis. innerst. hr.	100.50	101. —
4 1/2% ogr. centr.	100. —	100.80
4 1/2% deželne hranilnice	100. —	101. —
4 1/2% zast. pis. ogr. hip. b.	100. —	101. —
4 1/2% obl. ogr. lokalne železnice d. dr.	100. —	101. —
4 1/2% češke ind. banke	100. —	101. —
4 1/2% prior. Trst-Poreč lok. žel.	98.50	99.50
4 1/2% dolenskih železnic	99.50	99.75
3 1/2% juž. žel. kup. 1/2, 1/3	304.75	306.75
4 1/2% av. pos. za žel. p. o.	100.60	101.30

Srečke od leta 1854.

1854	166	170
1860	184.40	186.40
1864	246	250
1868	166	167.50
1872	286	290
1876	274	277
1880	258	261.50
1884	87	89
1888	121.50	122.50
1892	18.85	19.85
1896	430	436
1900	83	87
1904	80	83.50
1908	72	75.50
1912	54	55.50
1916	26.50	27.0
1920	67	69.50
1924	78	82
1928	450	456

Basiliška	83	84
Kreditne	671.50	672.50
Inomoške	1587	1597
Krakovske	665.25	666.25
Ljubljanske	733.50	734.50
Avstr. rud. križa	251	252
Ogrske	251	252
Zivnostenske	647	653
Premogopok v Mostu (Brux)	370.50	371.50
Alpinske montan	1630	1640
Praske želez. ind. dr.	462	463
Rima-Murányi	375	379
Trboveljske prem. družbe	348	350
Avstr. orožne tovr. družbe	149	150
Češke sladkorne družbe	149	150

Valute.		
C. kr. cekin	11.33	11.38
20 franki	19.06	19.09
20 marke	23.48	23.54
Sovereigns	23.92	24. —
Marke	117.35	117.55
Laški bankovci.	96.20	96.40
Rubliji	252.75	253.75

Žitne cene v Budimpešti.
dne 23. julija 1903.

Termiz.		
Žitnica za oktober	za 50 kg	K 7.19
„ „ maj 1904	„ „	7.44
Rz „ oktober	„ „	6.18
Korova „ julij	„ „	6.43
„ „ avgust	„ „	6.28
„ „ maj 1904	„ „	5. —
Oves „ oktober	„ „	5.32

Efektiv.
5 vinarjev višje.

Zahvala.

Veselačno vodstvo kranjske hranilnice je blagovolilo prispevati 160 K za napravo vodovoda pri tukajšnji soli. Za ta velikodušni dar se prav srčno zahvaljuje

Ivan Kalan
solski vodja

Ovsiše pri Podnartu, 22. julija 1903.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2. Srednji kračni tlak 756.0 mm.

Juli	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
22.	9. zv.	736.7	17.4	sl. jvzhod	del. oblak.
23.	7. zv.	736.4	14.1	sl. jvzhod	jasno
24.	2. pop.	733.9	24.8	sl. jvzhod	sk. oblak.

Srednja včerajšnja temperatura 18.4°, normale: 19.9°. Mokrina v 24 urah: 0.0 mm.

Muhe so zopet sitne!

Edina, vsaki zahtevi zadostna priprava za uničenje teh škodljivcev je ameriški

„Tanglefoot“

En sam list jih vjame in obdrži do 2000. Dobi se v vseh trgovinah po 10 vinarjev list. (11—165)

Glavna zaloga za Kranjsko:
Edmund Kavčič
v Ljubljani.

Sprejme se krepak deček

iz poštene hiše, kateri ima veselje do trgovine, kot trgovski vajenec v trgovino mešanega blaga in deželni pridelkov. (1906—1)

Ponudbe na M. Šbil, Mokronog.

Ker se je dosednji najemnik preselil v lastno hišo, se takoj oddajo v najem (1858—3)

prostori

pripravni za prodajalno in gostilno s stanovanjem. Hiša stoji sredi vasi, tam je obstala 12 let dobro obiskana trgovina in je v hiši nastanjen tudi c. kr. poštni urad. V č. pove Neža Pauser, hišna posestnica v Dolenjivasi pri Ribnici.

▼ tovarni vozov

Peter Keršič

v Šiški pri Ljubljani

se sprejme

več kolarskih in kovaških

pomočnikov

kakor tudi (1885—2)

učencev

za kolarsko, kovaško in sedlarsko obrt.

Št. 25.233. (1904—1)

Dobava bukovih drva.

Podpisani mestni magistrat kupi

350 seznjev suhih, zdravih bukovih drva

katera bo **tekotom meseca avgusta letos** oddati v mestna skladišča.

Ustne ali pisne ponudbe sprejema **do 30. t. m.** mestni gospodarski urad v navadnih uradnih urah.

Mestni magistrat ljubljanski.

Naznanilo.

Manufakturna zaloga

trvdke

Goričnik & Ledenik

v Ljubljani, Mestni trg št. 25

se prodaja (1888—2)

od 20. julija 1903 naprej

po nižanih cenah.

Učenec

se takoj sprejme v špecerijsko trgovino v Ljubljani. Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda.“ (1876—2)

• Kdor ima •
nadušljive konje
naj se obrne na
Hermana Ende, Podmokli
(Bodenbach, Češko).
Zdravljenje brez motenja v porabi.
Brez pošiljave zdravil.
Stroški za zdravljenje
15 do 25 kron.

Koračnica
iz opere „Amazonke“
za klavir sliži Viktor Parma
je izšla 1. julija t. l. v „Novih akordih“, (III. letnik, 1. zvezek — Naročnina: 8 kron na leto) (149)

S 1. avgustom se odda ključarska delavnica

v Hilšarjevi ulici 12
na ulico (1812—4)
(popreje Uranič, sedaj Bremc).
Tudi za drugo obrt pripraven prostor.
Več pri upravnistvu „Slov. Naroda“.

Vešči zidarji

z dnevno plačo 3—4 krone se sprejmejo pri arhitektih

Hönigsberg & Deutseh

c. in kr. dvornih stavbenikih

v Zagrebu. (1894—2)

Urli mizararski pomočniki
dobe trajno službo pri nekom obsežnem stavbenem mizarstvu. — Ponudbe naj vpošljejo na: **Karola Cante, Trst, V. Stadion št. 5.** (1907—1)

Popolnoma nov pisalni stroj

sistema „Sun“ von Soennecken

se prodaja

ker se ne rabi. — Več se izve

upravnistvu „Slov. Naroda.“ (1906—2)

Zastopnika za čipke

ki je dobro vpeljan pri odjemalcih na debelo, išče za Dunaj zelo zmogljive samoizdelovalce.

Ponudbe pod: **„W. A. 4680“**

odpravlja **Rudolf Mosse, Dunaj**

1., Seilerstätte 2. (1906—2)

Mesarskega vajenca

sprejme (1892—2)

Ivan Bulc, mesar

na Mirni, Dolenjsko.

Pisanja in računanja nekoliko veščih, ali pa taki, ki so v tej stroki že nekoliko izveščani, imajo prednost